

Sygn. akt V ACa 1152/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jerzy Paszkowski

Sędziowie: SA Ewa Kaniok (spr.)

SO del. Agnieszka Łukaszyk

Protokolant: sekr. sądowy Dorota Jędrak

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w P.

przeciwko Samodzielnemu Publicznemu (...) Szpitalowi (...)
w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 5 października 2016 r., sygn. akt IV C 846/16

I. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym w części, tj. co do kwoty 200.620,73 zł (dwieście tysięcy sześćset dwadzieścia złotych siedemdziesiąt trzy grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty oraz w punkcie drugim w całości i w tym zakresie umarza postępowanie;

II. oddala apelację co do punktu pierwszego zaskarżonego wyroku w części tj. co do kwoty 2.465,17 zł (dwa tysiące czterysta sześćdziesiąt pięć złotych siedemnaście groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 16 listopada 2016 r. do dnia zapłaty;

III. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie trzecim w ten sposób, że zamiast kwoty 13.385 (trzynaście tysięcy trzysta osiemdziesiąt pięć) złotych zasądza od (...) Szpitala (...) w W. na rzecz (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w P. kwotę 7.985 (siedem tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt pięć) złotych;

IV. oddala apelację w pozostałej części;

V. nie obciąża (...) Szpitala (...) w W. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję na rzecz (...) Sp. z o.o. Sp. k. z siedzibą w P..

Ewa Kaniok Jerzy Paszkowski Agnieszka Łukaszyk

Sygn. akt V ACa 1152/17

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa w P. w dniu 18 maja 2016 roku wniósł w trybie nakazowym pozew o zasądzenie od (...) Szpitala (...) w W. kwoty 203.085,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie:

1. od kwoty 28.161 zł od dnia 30 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty;
2. od kwoty 34.095,60 zł od dnia 3 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
3. od kwoty 1.188 zł od dnia 15 lipca 2014r. do dnia zapłaty;
4. od kwoty 59.184 zł od dnia 15 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
5. od kwoty 24.575,40 zł od dnia 16 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
6. od kwoty 1.782 zł od dnia 16 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
7. od kwoty 11.259 zł od dnia 22 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
8. od kwoty 750,60 zł od dnia 29 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
9. od kwoty 4.592,70 zł od dnia 31 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
10. od kwoty 17.236,80 zł od dnia 31 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;
11. od kwoty 6.037, 20 zł od dnia 3 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
12. od kwoty 6.237 zł od dnia 6 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
13. od kwoty 4.422,60 zł od dnia 6 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
14. od kwoty 3.564 zł od dnia 12 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;

Wniósł także o zasądzenie od pozwanego kwoty 2.329,88 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Wobec braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym sprawa została skierowana do postępowania upominawczego.

W dniu 15 czerwca 2016 r. Sąd uwzględnił roszczenie powoda wydając nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym.

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o jego uchYLENIE w całości i oddalenie powództwa, z uwagi na fakt, że powód nie podjął negocjacji przed wytoczeniem powództwa, przy czym konieczność poprzedzenia skierowania sprawy na drogę sądową wynika z łączącej strony umowy oraz obowiązującego w dacie wytoczenia powództwa art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. Wniósł także o zasądzenie od powoda kosztów procesu, w przypadku oddalenia powództwa wniósł o oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania poprzez zapłatę kwoty objętej powództwem w sześciu równych ratach płatnych kwartalnie na koniec danego kwartału począwszy od dnia 1 grudnia 2016 roku, odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego w trybie art. 102 k.p.c. z uwagi na trudną sytuację finansową pozwanego (k-191-193).

Wyrokiem z dnia 5 października 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w punkcie pierwszym zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 203.085,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w podpunktach:

- a) od kwoty 28.161 zł (dwadzieścia osiem tysięcy sto sześćdziesiąt jeden złotych) od dnia 30 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty,
- b) od kwoty 34.095,60 zł (trzydzieści cztery tysiące dziewięćdziesiąt pięć złotych i 60/100) od dnia 3 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
- c) od kwoty 1.188 zł (jeden tysiąc sto osiemdziesiąt osiem złotych) od dnia 15 lipca 2014r. do dnia zapłaty,
- d) od kwoty 59.184 zł (pięćdziesiąt dziewięć tysięcy sto osiemdziesiąt cztery złote) od dnia 15 lipca 2014 r. do dnia zapłaty,
- e) od kwoty 24.575,40 zł (dwadzieścia cztery tysiące pięćset siedemdziesiąt pięć złotych i 40/100) od dnia 16 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
- f) od kwoty 1.782 zł (jeden tysiąc siedemset osiemdziesiąt dwa złote) od dnia 16 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
- g) od kwoty 11.259 zł (jedenaście tysięcy dwieście pięćdziesiąt dziewięć złotych) od dnia 22 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
- h) od kwoty 750,60 zł (siedemset pięćdziesiąt złotych i 60/100) od dnia 29 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
- i) od kwoty 4.592,70 zł (cztery tysiące pięćset dziewięćdziesiąt dwa złote i 70/100) od dnia 31 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
- j) od kwoty 17.236,80 zł (siedemnaście tysięcy dwieście trzydzieści sześć i 80/100) od dnia 31 lipca 2014 roku do dnia zapłaty;
- k) od kwoty 6.037, 20 zł (sześć tysięcy trzydzieści siedem złotych i 20/100) od dnia 3 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
- l) od kwoty 6.237 zł (sześć tysięcy dwieście trzydzieści siedem złotych) od dnia 6 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
- m) od kwoty 4.422,60 zł (cztery tysiące czterysta dwadzieścia dwa złote i 60/100) od dnia 6 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
- n) od kwoty 3.564 zł (trzy tysiące pięćset sześćdziesiąt cztery złote) od dnia 12 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty.

W punkcie drugim zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2.329,88 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18 maja 2016 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych; w punkcie trzecim zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 13.385 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w punkcie czwartym nakazał zwrócić powodowi kwotę 10.555 zł. tytułem zwrotu nadpłaconej opłaty od pozwu.

Sąd Okręgowy ustalił, że (...) Sp. z o.o. Sp. k. w P. w ramach prowadzonej działalności gospodarczej zawarł z pozwanym następujące umowy dotyczące sprzedaży i dostarczenia przez powoda specjalistycznego sprzętu medycznego:

- 1) umowę nr (...) z dnia 18.10.2013 r.;
- 2) umowę nr (...) z dnia 18.10.2013 r.;
- 3) umowę nr (...) z dnia 24.06.2014 r.

Przedmiotem umowy ad. 1 była sprzedaż i dostarczenie przez powoda na rzecz pozwanego specjalistycznego sprzętu radiologicznego. Wartość brutto umowy, obliczona na podstawie cen jednostkowych towarów, wynosiła 617.706 zł.

Ceny jednostkowe nie mogły ulec podwyższeniu w okresie obowiązywania umowy. Natomiast ilości dostarczanych przedmiotów stanowiły wielkości szacunkowe, które ulegały zmianie stosownie do rzeczywistych potrzeb pozwanego.

Powód utworzył u pozwanego depozyt przy Pracowni Radiologicznej Interwencyjnej oraz bloku operacyjnym Kliniki (...) w ilości i rozmiarze wyszczególnionym w załączniku nr 2 do umowy ad. 1. Produkty znajdujące się w depozycie były własnością powoda i były pobierane z depozytu za zgodą powoda. Zamówienie produktów do depozytu było dokonywane w związku z pobieraniem przez pozwanego określonych produktów przez osobę uprawnioną przez pozwanego w formie pisemnej i przekazywane zostawało faksem powodowi. Powód zobowiązany był do dostarczania zamówienia do pozwanego najpóźniej w ciągu 2 dni roboczych po pisemnym zgłoszeniu zużycia produktów.

Szczegółowe terminy dostaw przedmiotu umowy ad. 1 oraz ich asortyment były podawane przez pozwanego w formie pisemnego zawiadomienia o zużyciu. Na mocy powyższej umowy powód zobowiązał się dostarczać pozwanemu przedmiot umowy sukcesywnie przez okres 24 miesięcy od daty zawarcia umowy, tj. od dnia 18 października 2013 roku do dnia 18 października 2015 roku.

Z kolei przedmiotem umowy ad. 2 była sprzedaż i dostarczenie przez powoda na rzecz pozwanego Szpitala specjalistycznego sprzętu kardiologicznego w ilości i asortymencie określonym w załączniku do umowy. Wartość brutto umowy obliczona na podstawie cen jednostkowych wyniosła 827.280 zł. Ceny jednostkowe przedmiotu umowy nie mogły ulec podwyższeniu w okresie obowiązywania umowy, a ilość przedmiotu umowy stanowiły wielkości szacunkowe, które ulegały zmianie stosownie do rzeczywistych potrzeb pozwanego. Szczegółowe terminy dostaw oraz ich asortyment były podawane przez pozwanego w formie pisemnego zamówienia (faksem) z wyprzedzeniem 5 dni roboczych. Powód zobowiązał się dostarczać pozwanemu przedmiot umowy sukcesywnie przez okres 24 miesięcy od daty zawarcia umowy, tj. od dnia 18 października 2013 r. do dnia 18 października 2015 r. Następnie aneksem z dnia 22 lipca 2015 r. umowa została przedłużona do dnia 30 czerwca 2016 r.

Przedmiotem umowy ad. 3 była sprzedaż i dostarczenie przez powoda na rzecz pozwanego specjalistycznego sprzętu radiologicznego w ilości i w asortymencie określonym w załączniku. Wartość umowy wynosiła 785.235,60 zł. Ceny jednostkowe nie mogły ulec podwyższeniu w okresie obowiązywania umowy. Natomiast ilości przedmiotu umowy stanowiły wielkości szacunkowe, które ulegały zmianie stosownie do rzeczywistych potrzeb pozwanego. Szczegółowe terminy dostaw przedmiotu umowy ad. 3 oraz ich asortyment były podawane przez pozwanego w formie pisemnego zamówienia (faksem) z wyprzedzeniem 5-u dni roboczych. Powód zobowiązał się dostarczać pozwanemu przedmiot umowy sukcesywnie przez okres 24 miesięcy od daty zawarcia umowy, tj. od dnia 24 czerwca 2014 r. do dnia 24 czerwca 2016 r.

Powód wykonał terminowo na rzecz pozwanego wyżej wymienione umowy, zgodnie z ich treścią, co zostało udokumentowane fakturami VAT dołączonymi do pozwu, opiewającymi na łączną kwotę 203.085,90 zł.

W czerwcu 2014 roku pozwany zaprzestał regulowania zobowiązań wobec powoda. Pomimo tego powód nadal wykonywał swoje obowiązki wynikające z umów a pozwany w dalszym ciągu składał zamówienia zgodnie z umowami.

Wobec faktu, iż pozwany nie uregulował należności wynikających z wyżej przywołanych faktur VAT, powód podejmował działania mające na celu pozasądowe rozwiązanie niniejszej sprawy, w tym m.in. w dniu 19 kwietnia 2016 roku wezwał pisemnie pozwanego do uregulowania ciążącego na nim zobowiązania pod rygorem wstrzymania przez powoda realizacji wszelkich dostaw i zamówień. Z uwagi na upływ dodatkowego terminu wskazanego w wezwaniu, powód pismem z dnia 22 kwietnia 2016 roku określił pozwanemu kolejny 7-dniowy termin na uregulowanie należności. Pozwany nie uregulował swoich zobowiązań.

Sąd Okręgowy stwierdził, że poza sporem pozostawała okoliczność zawarcia przez strony umów sprzedaży i dostawy sprzętu medycznego z oferty powoda. Wobec wykonania przez powoda zobowiązań wynikających z umów, pozwany powinien był zapłacić należność w terminach wynikających z wystawianych faktur.

Sprzedaż oraz dostawa w polskim porządku prawnym są umowami dwustronnie zobowiązującymi. W zakresie praw oraz obowiązków dostawcy, w przedmiotach nieuregulowanych przepisami dotyczącymi umowy dostawy, stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży. Skutkiem zawarcia tychże umów jest zobowiązanie się sprzedawcy, jak i dostawcy do przeniesienia własności rzeczy na kupującego lub odbiorcę oraz zobowiązanie się kupującego lub odbiorcy do zapłacenia umówionej ceny. Świadczenie jednej strony jest więc odpowiednikiem świadczenia drugiej strony. W takim ujęciu zarówno umowa sprzedaży, jak i umowa dostawy ma charakter umowy wzajemnej, w odniesieniu do których znajdują zastosowanie ogólne przepisy dotyczące zobowiązań wzajemnych (art. 487 i następane k.c.).

Umowy sprzedaży oraz umowy dostawy mają także charakter umowy konsensualnej. Objęte jej treścią zobowiązania stron dochodzą do skutku solo consensu (J.P. Naworski, glosa do wyroku SN z 28 lipca 1999 r., II CKN 552/98, Mon. Praw. 2000, nr 8, s. 506). Ważność umowy zależy więc wyłącznie od zgodnych oświadczeń woli stron, a wydanie rzeczy czy też zapłata ceny są zdarzeniami będącymi wyłącznie przejawami jej wykonania.

Głównym obowiązkiem kupującego oraz odbiorcy wobec sprzedawcy czy też dostawcy jest obowiązek zapłaty ceny. Naruszenie tego obowiązku musi być traktowane jako niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania dłużnika w umowie wzajemnej. W razie zaistnienia sytuacji, w której kupujący lub odbiorca nie wykonał wymienionego obowiązku, sprzedającemu oraz dostawcy przysługuje odpowiednie roszczenie o zapłatę. Staje się ono wymagalne z chwilą spełnienia przez dostawcę lub przez sprzedającego świadczenia niepieniężnego, chyba że strony oznaczyły w umowie sprzedaży lub w umowie dostawy inny termin jej uiszczenia (art. 455 i 376 § 1 w zw. z art. 488 § 1 k.c.). Z uwagi na wzajemny charakter umowy sprzedaży, jak i umowy dostawy, świadczenia wynikające z tych umów powinny być spełnione jednocześnie (art. 488 § 1 k.c.). Reguła ta ulega wyłączeniu tylko w okolicznościach w tym przepisie wymienionych albo gdy w umowie stron termin ten nie został odrębnie oznaczony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd I instancji stwierdził, iż zostały spełnione przesłanki warunkujące wystąpienie przez powoda z roszczeniem o zapłatę. Pozwany bowiem nie dokonał terminowej zapłaty umówionej ceny. Zdaniem Sądu, okoliczności, na które powoływał się pozwany nie mogą stanowić usprawiedliwienia dla niewykonania zobowiązań. Sąd wskazał nadto na konieczność prowadzenia przez pozwanego racjonalnej działalności i równoważnego traktowania wydatków innych niż koszty leczenia pacjentów. Zła organizacja publicznej służby zdrowia skutkująca wadliwym finansowaniem jednostek udzielających świadczeń medycznych, jak również nieprawidłowa organizacja wewnętrznej gospodarki finansowej placówki medycznej nie może rodzić negatywnych konsekwencji dla innych podmiotów stosunków gospodarczych. W związku z powyższym brak środków materialnych u dłużnika nie oznacza niemożliwości świadczenia w sensie subiektywnym. Nie ma w tym wypadku przeszkody, gdyż stan majątkowy dłużnika może się w przyszłości poprawić, a ponadto dłużnik odpowiada za dług również swoim późniejszym majątkiem.

Przedstawione w zarzutach twierdzenia pozwanego, jakoby powód nie podjął przed wytoczeniem powództwa próby polubownego rozwiązania sporu Sąd Okręgowy ocenił jako oczywiście nieprawdziwe. Powód przed wniesieniem pozwu dwukrotnie podejmował próby pozasądowego załatwienia niniejszej sprawy, pozwany nie odpowiedział na te wezwania. Stąd też nie zachodzą podstawy do oddalenia powództwa z tej przyczyny. Ponadto wbrew twierdzeniom pozwanego, trzy umowy ramowe zawarte pomiędzy powodem a pozwanym nie zawierały klauzul mediacyjnych. Zgodnie bowiem z § 18 umowy ad. 1, § 17 umowy ad. 2 oraz § 18 umowy ad. 3 wszelkie spory wynikłe z umów, których nie da się rozstrzygnąć polubownie, będą rozstrzygane przez sąd właściwy dla siedziby zamawiającego. Brak odpowiedzi pozwanego na wezwanie do zapłaty świadczy o tym, że nie dążył on do polubownego rozwiązania sporu.

Poza tym Sąd uznał za zasadne zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 2.329,88 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 403, ze zm.). Powyższa kwota stanowi bowiem równowartość kwoty 40 euro za każdą transakcję wykonawczą przeliczoną na złote według średniego kursu euro ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski ostatniego dnia roboczego miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym świadczenie pieniężne stało się wymagalne.

Powyższe uprawnienie przysługuje wierzycielowi od dłużnika bez wezwania do spełnienia świadczenia od dnia nabycia uprawnienia do odsetek, o których mowa w art. 7 ust. 1 lub art. 8 ust. 1 ww. ustawy. Kwota ta stanowi rekompensatę za koszty odzyskiwania należności. Powód w tym zakresie udowodnił swoje roszczenie i przedstawił jego szczegółowe wyliczenie w treści pozwu a pozwany tego wyliczenia nie kwestionował.

Powyższe skutkuje tym, że uznając roszczenie za zasadne Sąd I instancji uwzględnił żądanie pozwu w całości i zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 203.085,90 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie jak w pozwie i kwotę 2.329,88 zł z odsetkami od dnia 18 marca 2016 r. do dnia zapłaty na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

Sąd zwrócił uwagę, że w zakresie roszczenia o odsetki, zgodnie art. 481 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Na podstawie powyższych regulacji za uzasadnione uznał zasądzenie na rzecz powoda odsetek ustawowych za opóźnienie od niezapłaconych faktur VAT od dnia wymagalności poszczególnych faktur, zgodnie z żądaniem pozwu.

Zgodnie z art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach Sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Takie wypadki zachodzą, jeżeli ze względu na stan majątkowy niezwłoczne lub jednorazowe spełnienie zasądanego świadczenia przez pozwanego byłoby niemożliwe lub bardzo utrudnione albo narażałoby jego na niepowetowane szkody. W niniejszej sprawie powód nie wyraził zgody na rozłożenie świadczenia na raty. Co więcej, Sąd Okręgowy wskazał, iż pozwany nie wykazał zasadności rozłożenia przedmiotowego świadczenia na sześć rat, płatnych kwartalnie na koniec danego kwartału począwszy od dnia 11 grudnia 2016 roku. Sąd podzielił w tym względzie stanowisko strony powodowej, że oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania przez pozwanego doprowadzi jedynie do wyznaczenia kolejnego terminu na wykonanie zobowiązania przez pozwanego, podczas gdy rentowność przedsiębiorstwa powoda może być zagrożona.

Szpital jest placówką powołaną do ratowania życia i zdrowia ludzi i nie nastawioną na osiągnięcie zysku. Nie uprawnia to jednak szpitala do niepłacenia za otrzymane towary, produkty czy usługi. Notoryczne niepłacenie za rzetelnie wykonaną pracę jest nieuczciwe. Trudna sytuacja finansowa szpitala, spowodowana złym funkcjonowaniem w Polsce systemu finansowania służby zdrowia nie może stanowić podstawy do nieobciążania placówek służby zdrowia obowiązkiem zapłaty na rzecz wygrywającego proces dostawcy, kosztów procesu. Sąd nie znalazł podstaw do zwolnienia pozwanego od obowiązku zapłaty na rzecz powoda kosztów procesu w oparciu o treść art. 102 k.p.c.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 98 k.p.c. oraz § 2 pkt 7 i § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 5 listopada 2015 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 1800).

Na podstawie art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd nakazał zwrócić powodowi kwotę 10.555 zł tytułem nadpłaconej opłaty od pozwu.

Apelację od powyższego wyroku wniósł pozwany zaskarżając go w całości i zarzucił naruszenie:

1. zasady swobodnej oceny dowodów wyrażonej w art. 233 § 1 k.p.c. polegające na niedopełnieniu przez Sąd I instancji obowiązku pełnego, rzetelnego i wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności pominięciu przy ocenie tego materiału istotnych okoliczności faktycznych wskazanych w toku postępowania przez stronę pozwaną, w sytuacji w której pozwany jako publiczna placówka ochrony zdrowia ma charakter szczególny (także w wymiarze społecznym) oraz jest de facto dysponentem środków publicznych wydatkowanych z Budżetu Państwa (za pośrednictwem NFZ), przeznaczonych na leczenie pacjentów, a nie na inne cele - tym bardziej że pozwany uregulował należność wobec powoda w całości.

2. art. 328 § 2 k.p.c. polegające na tym, iż Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku ograniczył się jedynie do stwierdzenia bez wskazania racjonalnej podstawy merytorycznej uwzględniającej specyfikę placówki pozwanego, iż w niniejszej sprawie nie ma podstaw do uwzględnienia wniosku pozwanego w sytuacji, w której złożone do akt

dokumenty księgowe oraz podniesione w toku postępowania okoliczności jednoznacznie wskazują na zasadność takiego wniosku, a tym samym ewentualna odmowa jego uwzględnienia winna być poprzedzona bardzo szczegółową analizą przyczyn i podstaw takiej decyzji.

3. art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych poprzez jego błędną wykładnię w sytuacji, w której rekompensata w wysokości 40 euro należna jest co najwyżej w pojedynczej wysokości (jako jedno świadczenie w wysokości 40 euro od całego dochodzonego roszczenia), a nie z osobna od każdej z faktur w sytuacji, w której były one dochodzone łącznie a nie oddzielnie każda z nich.

4. art. 102 k.p.c. oraz art. 98 § 1 k.p.c. polegające na tym, iż Sąd I nie uwzględnił wniosku pozwanego o odstąpienie od obciążania pozwanego kosztami procesu w sytuacji, w której bezsprzecznie zachodzą przesłanki do uwzględnienia powyższego wniosku w niniejszej sprawie.

5. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych przez Sąd I instancji za podstawę wydanego wyroku polegający na przyjęciu, iż brak jest przesłanek szczególnych uzasadniających określenie wykonania zobowiązania poprzez rozłożenie należności na raty oraz odstąpienie od kosztów procesu, podczas gdy okoliczności sprawy nie uzasadniają tego stanowiska.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku w zakresie pkt I i oznaczenie sposobu wykonania zobowiązania poprzez rozłożenie należności na raty, względnie uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wraz z pozostawieniem temu sądowi kwestii rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Niezależnie wniósł o zasądzenie kosztów procesu za obydwie instancje.

Powód wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, następnie pismem z dnia 30 marca 2018 r. (data prezentaty sądu k.278) oświadczył, iż cofa pozew ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie części należności głównej do wysokości 200.620,73 zł, odsetek ustawowych od ww. części należności głównej, oraz w zakresie kwoty 2.329,88 zł dochodzonej na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych wraz z odsetkami ustawowymi.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 386 § 3 k.p.c. jeżeli pozew ulega odrzuceniu albo zachodzi podstawa do umorzenia postępowania, sąd drugiej instancji uchyla wyrok oraz odrzuca pozew lub umarza postępowanie. Natomiast w myśl art. 355 § 1 k.p.c. sąd wydaje postanowienie o umorzeniu postępowania, jeżeli powód cofnął ze skutkiem prawnym pozew lub jeżeli wydanie wyroku stało się z innych przyczyn zbędne lub niedopuszczalne.

W przedmiotowej sprawie w związku z faktem częściowego cofnięcia powództwa wraz ze zrzeczeniem się roszczenia, zachodziła potrzeba umorzenia postępowania w tym zakresie.

Wobec tego, że częściowe cofnięcie pozwu nastąpiło po wydaniu wyroku przez Sąd I instancji i po wniesieniu apelacji przez pozwanego, Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu pierwszej instancji w części objętej cofnięciem pozwu i umorzył postępowanie w tym zakresie w oparciu o art. 386 § 3 k.p.c. w zw. z art. 355 § 1 k.p.c.

W pozostałej części apelacja podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Pozwany w dniu 8.11.2016r. uiszczył na rzecz powoda kwotę 203.085,90 zł. (k.251). Dokonując płatności nie wskazał powodowi, na którą z należności zasądzonych zaskarżonym wyrokiem zarachowuje w/w wpłatę (oświadczenie powoda na rozprawie apelacyjnej k. 284 i dowód przelewu). W dniu 15.11.2016r. pozwany uiszczył na rzecz powoda kwotę 40.444,26 zł. wskazując w tytule przelewu (...) (k.268).

W związku z powyższym powód powyższe wpłaty zaliczył na poczet odsetek ustawowych od należności głównej, rekompensaty za koszty dochodzenia należności w kwocie 2.329,88 dochodzonej na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy

o terminach zapłaty w transakcjach handlowych wraz z odsetkami w wysokości 77,75 zł., oraz na poczet należności głównej do kwoty 200.620,73 zł. (pismo powoda k.279-280).

Zgodnie z art. 451. § 1. K.p.c. dłużnik mający względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju może przy spełnieniu świadczenia wskazać, który dług chce zaspokoić. Jednakże to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne.

§ 2. Jeżeli dłużnik nie wskazał, który z kilku długów chce zaspokoić, a przyjął pokwitowanie, w którym wierzyciel zaliczył otrzymane świadczenie na poczet jednego z tych długów, dłużnik nie może już żądać zaliczenia na poczet innego długu.

§ 3. W braku oświadczenia dłużnika lub wierzyciela spełnione świadczenie zalicza się przede wszystkim na poczet długu wymagalnego, a jeżeli jest kilka długów wymagalnych - na poczet najdawniej wymagalnego.

Ponieważ pozwany nie skorzystał z uprawnienia przewidzianego w art. 451 par. 1 k.p.c., wierzyciel mógł zaliczyć otrzymane świadczenie w sposób przedstawiony w jego piśmie z 13.03.2018r. Pozwany nie sprzeciwił się dokonaniu takiego zaliczenia ani nie podniósł zarzutu, że dokonane zaliczenie jest wadliwe.

W związku z powyższym, skoro powód podtrzymywał żądanie zasądzenia kwoty 2.465,17 zł. tytułem należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 listopada 2016r. do dnia zapłaty a pozwany nie wykazał, że należność tę uiszczył, apelacja w tej części podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Za chybiony uznał Sąd Apelacyjny zarzut naruszenia art. 320 k.p.c.

Pozwany nie może przerzucać kosztów swojej działalności na dostawców produktów leczniczych i wyrobów medycznych. Jak trafnie wskazał sąd I instancji, ustanowiona w art. 320 k.p.c. norma ma charakter wyjątkowy i może być zastosowana jedynie w szczególnie uzasadnionych wypadkach z uwzględnieniem interesów obu stron kontraktu.

Powód prowadzi działalność gospodarczą na zasadzie rachunku ekonomicznego. Opóźnienia szpitali w regulowaniu swoich zobowiązań wpływają na sytuację finansową powoda i na opłacalność tego typu transakcji, które stanowią podstawę działalności powoda. Fakt, że Narodowy Fundusz Zdrowia przekazuje pozwanemu środki na realizację świadczeń zdrowotnych nieterminowo i w niewystarczającej wysokości, wbrew stanowisku skarżącego nie przemawia za rozłożeniem dochodzonej należności na raty. Jeżeli sytuacja, na którą powołuje się pozwany szpital rzeczywiście ma miejsce, to pozwany ma określone roszczenia w stosunku do NFZ i powinien dochodzić ich w odpowiednim ku temu trybie. Zaniechanie dochodzenia swoich praw w stosunku do jednego z kontrahentów (NFZ) nie uprawnia pozwanego do żądania rozłożenia należności innego kontrahenta na raty a sądu do obciążania tego innego kontrahenta finansowymi skutkami takiego zaniechania. Umów należy dotrzymywać. Zawierając kontrakt na dostawę produktów leczniczych i wyrobów medycznych pozwany powinien zabezpieczyć odpowiednie środki na ten cel. Nie wykazano aby wystąpiła sytuacja nagła, nadzwyczajna, uniemożliwiająca pozwanemu wywiązanie się ze zobowiązania, oraz właściwe oszacowanie potrzeb związanych ze świadczonymi usługami medycznymi. Pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych należy do Skarbu Państwa i przerzucanie tego ciężaru na inne podmioty nie znajduje uzasadnienia prawnego ani moralnego. Pozwany opóźniał się z realizacją swoich obowiązków płatniczych wobec powoda poczynając od 30 czerwca 2014r. Nie sposób przyjąć, że przez okres ponad dwóch lat (do daty wyroku sądu I instancji) nie był w stanie uregulować dochodzonych należności. Fakt, że dokonał płatności w dniach 5 i 8 listopada 2016r. a więc niezwłocznie po wydaniu wyroku przez sąd I instancji i że w ten sposób niemal w całości spełnił dochodzone roszczenie, dobitnie świadczy o tym, że miał możliwość dokonania zapłaty bez rozkładania jej na raty. W tej sytuacji zaskarżony wyrok w części odmawiającej zastosowania art. 320 k.p.c. jest prawidłowy.

Jeśli chodzi o kwotę 2.329,88 zł. zasądzoną w punkcie drugim zaskarżonego wyroku na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2013r. poz. 403 ze zm.), Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własne zarówno ustalenia faktyczne jak i rozważania prawne sądu I instancji nie dzieląc

stanowiska pozwanego, że kwota 40 Euro należna jest co najwyżej w pojedynczej wysokości a nie z osobna od każdej z faktur, w sytuacji w której dochodzone były łącznie.

Należy podkreślić, że apelujący podnosząc zarzut naruszenia art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych nie powiązał tego zarzutu z żądaniem oddalenia powództwa w tej części ani nie oponował zaliczeniu własnego świadczenia na poczet w/w należności, stąd podniesiony zarzut nie wymaga bardziej szczegółowego odniesienia.

Jeśli chodzi o koszty procesu za I instancję, Sąd Apelacyjny częściowo zmienił zaskarżony wyrok stosując art. 102 k.p.c. Na zasądzone koszty procesu złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 2.568 zł., opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. i wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 5400 zł. Sąd Apelacyjny mając na względzie trudną sytuację majątkową pozwanego oraz przebieg procesu i nakład pracy pełnomocnika powoda a także okoliczność, iż kwota zasądzona na podstawie art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych także przeznaczona jest na pokrycie kosztów związanych z dochodzeniem należności objętych niniejszym pozwem, zasądził od pozwanego na rzecz powoda jedynie część kosztów zastępstwa procesowego.

Dalej idąca apelacja uległa oddaleniu albowiem co do zasady wystąpienie na drogę procesu sądowego wobec groźby rychłego przedawnienia należności i wobec braku reakcji ze strony pozwanego na wezwania powoda do polubownego rozstrzygnięcia sporu i uregulowania należności, było konieczne, a to uzasadnia choćby częściowe zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu od strony, która przegrała spór.

Jeśli chodzi o koszty procesu za II instancję Sąd Apelacyjny zastosował art. 102 k.p.c. i nie obciążył pozwanego obowiązkiem uiszczenia kosztów zastępstwa procesowego na rzecz powoda mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy a w tym fakt, że pozwany niemal w całości uiszczył dochodzoną należność tuż po wydaniu wyroku przez sąd I instancji. Powód mimo otrzymania zapłaty w listopadzie 2016r. dopiero pismem z 13 marca 2018r. częściowo cofnął pozew. Nakład pracy pełnomocnika powoda w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym był nieznaczny. Pozwany wykazał, że jego sytuacja majątkowa jest niezwykle trudna, co skutkowało zwolnieniem go od kosztów sądowych w całości k.256. Powyższe w ocenie Sądu Apelacyjnego uzasadniało zastosowanie art. 102 k.p.c.

SSA Ewa Kaniok SSA Jerzy Paszkowski SSO (del.) Agnieszka Łukaszuk